

[Kristen Østergaard.]

I perioder har vi været vidne til, at magtbalancen mellem øst og vest blev etableret på et tiltagende, et højere niveau. Det var trist, når det fandt sted, men det var lige fuldt nødvendigt. De sidste år har vi glædeligvis kunnet notere en vis tendens til, at magtbalancen stabiliserede sig på et mindre voksende niveau. Det noterer vi alle med tilfredshed, fordi dette kan indebære håb om, at magtbalancen måske i fremtiden kan etableres på et aftagende niveau, således at NATO-organisationen også i den retning kan blive et praktisk instrument i fredens tjeneste ved at fremme den afspændingspolitik mellem stormagterne, som vi alle ønsker. Desværre ligger dette forhold jo noget tungt i øjeblikket.

Denne udvikling af afspænding gennem NATO kan vi ønske og arbejde for, men NATO-organisationen kan selvfølgelig ikke bestemme og beslutte dette alene, fordi der nu engang skal to parter til at føre det store mål ud i praksis, og derfor var det en ulykke, da Warszawapagtlandene overfaldt Czekoslovakiet, af flere grunde, men særlig af den grund, at afspændingsbestrebelsene mellem magtgrupperne i øst og vest blev standset, forhåbentlig kun midlertidigt. Men nægtes kan det ikke, at tilliden mellem magtgrupperne blev stærkt svækket ved dette overfald. At tillidsgrundlaget for afspænding er svækket er dog heldigvis ikke NATO-alliancens skyld.

Danmark har i virkeligheden ikke noget alternativ til NATO, og derfor ønsker venstre NATO-organisationen en lang og frugtbar levetid også i afspændingens tjeneste og også ud over 1969, når medlemslandene med kort varsel kan udmelde sig af NATO-samarbejdet, hvad de forhåbentlig ikke gør.

Et dansk forsvar uden baggrund i NATO-samarbejdet ville være uden mening, især når vi tager landets geografiske beliggenhed i Østersøudsejlingens flaskkehals i betragtning. Disse kendsgerninger må vi gøre os klar, når vi forhandler om Danmarks forsvar og dansk forsvars indpasning i NATO-samarbejdet.

Danmarks vitale interesse i NATO-samarbejdet kunne måske begrunde, at vi ikke var så knappe med vort bidrag til NATO og dermed til forsvaret, som vi er. Men dette forhold drejer sig om en afvejning, som rege-

ringen, partierne og politikerne må foretage. Mange forhold indgår i disse afvejninger. Der må tages hensyn til statsudgifterne, til forbruget, til skatteyderne og til de mange andre fælles opgaver, der skal løses, osv.

Når venstre eksempelvis går ind for, at tjenestetiden nedsættes, spiller der også et hensyn ind til den værnepligtige ungdom, et hensyn, som vi gerne vil vise; disse hensyn har tilsagt os, at selv med 12 måneders tjenestetid kan beredskabet forsvares. Det modsvares jo nok af flere indkaldelser, hvad der giver en retfærdig udligning mellem det indkaldte mandskab, men denne ombytning bliver jo desværre næppe billigere.

Dernæst vil jeg gerne knytte nogle bemærkninger til lovforslaget. Det er heldigvis ikke store principielle ændringer, der fremkommer i forslaget, men til gengæld betydelige praktiske ændringer. Lovens opbygning er forenklet, paragraffernes antal nedskåret fra 19 til 12, og dermed er loven blevet mere overskuelig; men det er mindre væsentligt.

Lovens karakter af en bemyndigelseslov opretholdes, som hr. Kjeld Olesen også anførte; dette forhold er tidligere blevet grundigt diskuteret, ikke mindst da vi fik den nugældende ordning i 1903 — nej, undskyld 1960 — og det må anerkendes, at det ikke kan være anderledes i praksis med en lovgivning, der omfatter forsvarrets organisation.

Den foreslåede nyordning med enhedsledelse af forsvaret kan venstre anbefale, dels fordi det som anført i bemærkningerne giver en betydelig, nærmest gratis beredskabsforøgelse, men også fordi nyordningen er udtryk for en forenkling af denne administrationsgren.

I øvrigt tilsiger venstre støtte til alle rationaliserings- og effektiviseringsbestrebelse, der kan gennemføres inden for forsvaret. Det kan være beklageligt, når forandringer i forbindelse med rationalisering berører de ansattes personlige forhold og interesser. Derfor må der naturligvis vises det størst mulige hensyn i disse forhold, men på den anden side vil det nok være umuligt at foretage nødvendige rationaliseringer, uden at det kommer til at gå ud over nogens tilvante forhold og personlige interesser; men sådanne forhold har jo været til stede i mange år under den store omstillingsproces, der finder sted inden for